

Informatīvais ziņojums | Marts 2022

AMiDE: <https://amide.eu/>

Kas ir AMiDE?

AMiDE ir saīsinājums no projekta nosaukuma Approaching Multiethnicity and Dementia in Education and Work. Projekts ir sadarbība starp izglītību un praksi veco ļaužu aprūpes jomā Itālijā, Vācijā, Latvijā un Dānijā. Projekts ir fokusēts uz personām ar atšķirīgu etnisko piederību, kurus ir skārusi demence. Šai grupai ir tikusi pievērsta ļoti maza uzmanība. Taču projekta laikā (no 2019. gada novembra līdz 2022. gada martam) uzmanība ir pastiprināta. Partneri ir izstrādājuši:

- Tiešsaistes mācību programmu.
- Refleksijas rīks profesionāļiem, aprūpētājiem un citiem.
- Videoklips, kas vairo izpratni un interesi par multietnisko izaicinājumu aprūpes jomā un konkrēti par problēmām, kas saistītas ar personām, kuri cieš no demences un ir ar atšķirīgu etnisko izcelsmi.
- Pastāvīgi forumi/kanāli/procedūras, kas nodrošinās pieredzes apmaiņu un nepārtrauktu saziņu starp izglītību un praksi.

AMiDE mērķi

Vispārējais mērķis ir veicināt aprūpes personāla pasniedzēju kompetenču uzlabošanu un profesionālu aprūpētāju kompetenču uzlabošanu saistībā ar multietnisko piederību/multikulturālismu un demenci. Otrs mērķis ir kopumā stiprināt sadarbību starp praksi un apmācību aprūpes jomā, izveidot jaunus sadarbības tīklus un izveidot jaunus pastāvīgus forumus.

Svarīgākās AMiDE mērķa grupas ir:

- Pasniedzēji un prakšu vadītāji aprūpes jomā
  - Aprūpes jomas studenti
  - Profesionāli aprūpētāji
  - Privātie aprūpes sniedzēji
  - Organizāciju vadītāji iestādēs, kurās personālam un/vai klientiem ir atšķirīga etniskā izcelsme. Taču no projekta ieguvēji būs arī citas grupas: vecāka gadagājuma cilvēku radnieki ar atšķirīgu etnisko izcelsmi, īpaši – bet ne tikai – ja viņi slimo ar demenci, brīvprātīgie, kas strādā ar vecāka gadagājuma cilvēkiem un, protams, paši seniori.
-

Mācību programma aprūpētājiem

Mācību materiāls sastāv no desmit moduļiem:

1. Ievads: pārdomās par apmācību nepieciešamību
2. Dzīves vēstures nozīme
3. Veselības un slimību uztvere dažādās kultūrās
4. Demences veidi, to ietekme uz izziņu un uzvedību
5. Izpratne par izaicinošu uzvedību
6. Komunikācija ar personām ar demenci un atšķirīgu etnisko izcelsmi
7. Nefarmakoloģiskās iejaukšanās multikulturālā kontekstā
8. Darbs ar radniekiem
9. Kā attīstīt starpkultūru kompetenci un sadarbību multikulturālā
10. Organizatoriski uzdevumi aprūpes iestādei

<https://nordicwelfare.org/da/publikationer/demensomsorg-for-indvandrere/>

Refleksijas rīks

Katra valsts ir radījusi dažādus instrumentus refleksijas veicināšanai. Instrumenti ir atšķirīgi, jo situācija partnervalstīs ir ļoti atšķirīga attiecībā uz personām ar atšķirīgu etnisko izcelsmi un demenci. Dānijas ieguldījums ir dažādi dilemmas video, kurus var apspriest darba vietā un izmantot mācībās; itāļu rīks ir spēle, kas koncentrējas uz attieksmi, un to var izmantot, piemēram, personāla sanāsmē; latviešu rīks arī ir spēle, kas sastāv no jautājumiem un atbildēm par demenci un pamatojas uz mācību moduļiem. Vācijas ieguldījums ir kontrolsaraksts, īpaši saistībā ar vecāka gadagājuma cilvēka dzīves vēsturi, kā arī kontaktpersonas koncepcija.

AMiDE projekts tika īstenots Dānijā, Itālijā, Latvijā un Vācijā.

Dānijā materiālus testēja un novērtēja 9 aprūpētāji no aprūpes nama "Lotus" un 25 skolēni no SOSU Østjylland; Latvijā materiālus pārbaudīja 17 aprūpētāji no sociālās aprūpes centra "Zemgale"; Itālijā materiālus pārbaudīja 47 cilvēki. Tie bija profesionāli aprūpētāji, studenti, koordinatori un vadītāji, un daļa no izmēģinājuma bija tiešaistē. Vācijā materiālus pārbaudīja 28 cilvēki — gan skolēni, gan aprūpētāji.

Pasākumi

Projekta ietvaros tika organizēti četri pasākumi Dānijā, Itālijā, Latvijā un Vācijā. Šo pasākumu mērķis bija partneriem uzsvērt izaicinājumu aprūpē personām ar demenci un atšķirīgu etnisko un kultūras

izcelsmi, kā arī izplatīt AMiDE mērķus un rezultātus, tostarp apmācību programmu un refleksijas rīkus.

Dānijas pasākums notika SOSU Østjylland 2022. gada 3. februārī ar nosaukumu "Izpratne par demenci cilvēkiem ar atšķirīgu kultūras izcelsmi", un tam bija ļoti pozitīva pieredze. Organizatori bija priecīgi par lielo interesi par pasākumu. Tajā piedalījās 48 dalībnieki no visas valsts, tostarp 31 ārējais dalībnieks, kas pārstāvēja 22 dažādas organizācijas:

- FOA, profesionālā apvienība aprūpes darbiniekiem
- Dažādas NVO no trīs pašvaldībām un reliģisko organizāciju pārstāvji
- Pašvaldības: Skanderborg, Odder, Silkeborg, Struer un Kopenhagen (abas "Labklājības inovāciju departaments, Kopenhāģenas pašvaldība" and "Demences centrs, Kopenhāģenas pašvaldība")
- Izglītības iestādes

Tomēr ļoti svarīgi bija arī iekšējie dalībnieki, jo daudzi no viņiem nāca no citiem Aarhus pašvaldības departamentiem, nevis Aarhusas Demences centra, kas bija projekta partneris AMiDE: demences koordinatori, demences konsultanti, pansionātu vadītāji. Pasākums bija izdevies, un daudzie dalībnieki labprāt uzdeva jautājumus un diskutēja. Bija lieliska atmosfēra.

Itālijas pasākums notika 24. februārī ar 35 dalībniekiem, no kuriem 22 bija ārēji. Vebināra nosaukums bija "Izpratne par demenci cilvēkiem ar atšķirīgu kultūras izcelsmi". Tas tika organizēts, sadarbojoties diviem Itālijas projekta partneriem, kuri bija izvēlējušies to rīkot kā tiešsaistes tikšanos, vebināru, jo to noteica Covid ierobežojumi. 35 vebināra dalībnieku vidū bija profesionāli aprūpētāji, brīvprātīgie, sociālie darbinieki, kā arī skolotāji un studenti no aprūpes apmācību kursiem. Pasākumu atklāja par labklājību atbildīgie padomes locekļi Figline un Incisa Valdarno un Monteverchi pašvaldībās (abās pilsētās, kurās atrodas sadarbības iestādes). Prezentācijai sekoja divi galvenie runātāji, Dr Fernando Schiavo, grāmatu par demenci autors. Dr Pezzoli ir sociologs no Florences universitātes un jau bija sadarbojies ar projektu izmēģinājuma posmā. Nākamā sanāksmes daļa bija veltīta dalībnieku diskusijai, kas strādā ar cilvēkiem no dažādām kultūras vidēm un imigrantu kopienu pārstāvjiem. Visbeidzot, mutvārdu vērtēšanas laikā dalībnieki sniedza ļoti pozitīvas atsauksmes organizatoriem, parādot, ka pasākums ir izdevies. Ikviens tika mudināts izmantot materiālu un palīdzēt veltīt uzmanību demences un multikulturālisma/multiethnicuma kombinācijai.

Latvijā pasākums norisinājās 2 dienas: 2022. gada 22. februārī un 23. februārī, attiecīgi akadēmiskajam personālam un studentiem un nozares pārstāvjiem. Sakarā ar epidemioloģisko situāciju Latvijā, Latvijas partneri nolēma piedāvāt aktivitāti kā tiešsaistes pasākumu. Abu dienu programma bija identiska. Piedalījās 62 mācībspēki, 25 aprūpes studenti un 23 sociālās rehabilitācijas studenti. No 110 dalībniekiem kopumā 29 cilvēki bija ārēji. Informācija par projektu tagad ir iekļauta visās koledžā notiekošajās studiju programmās un to var izmantot arī veselības aprūpes speciālisti, piem., māsas, ārsta palīgi, podologi utt., kas sniedz pakalpojumus cilvēkiem ar demenci. Aprūpes darbinieku grupā bija pārstāvji no dažādām Latvijas pašvaldībām. Viņi izplatīs informāciju sociālajiem darbiniekiem savās pašvaldībās.

Tiešsaistes sapulce ietvēra:

- Ievads par projektu, tā mērķiem un plānotajiem rezultātiem, projekta mājas lapa.
- Partneri projektā.
- Izstrādātie moduļi, to saturs.
- Refleksijas instrumenti, to pielietojumi.
- Grupu darbs pie moduļiem un refleksijas instrumentiem.
- Kopsavilkums un dalībnieku atsauksmes.

Vācijas pasākums notika 2022. gada 25. februārī. Sākotnēji tas bija plānots kā klātienes pasākums, taču epidemioloģisko ierobežojumu dēļ tas kļuva par tiešsaistes pasākumu ar nosaukumu "Dementia un migrācija". Organizējot pasākumu, Vācijas partneri sadarbojās ar demences kompetences centru Šlēsvīgā-Holšteinā (Vācijas Alcheimera asociācijas meitas uzņēmums) un valsts mēroga projektu De Migranz. Tas ļāva Vācijas partneriem izveidot interesantu piedāvājumu plašai profesionālai auditorijai un piesaistīt cilvēkus no visas Vācijas. Pēc pasākuma visi materiāli tika nosūtīti dalībniekiem tiešsaistē. Papildus atsevišķo prezentētāju ieguldījumam, kas satura ziņā viens otru ļoti labi papildināja, vēl viena sadarbības priekšrocība bija iespēja uzrunāt plašu auditoriju visā Vācijā, izmantojot attiecīgos atsevišķu organizāciju izplatīšanas sarakstus. Tādā veidā Vācijas partneriem izdevies pasākumam piesaistīt 68 ārējos dalībniekus

---

Video par labu praksi aprūpē

Projekta partneri ir izveidojuši video par labas aprūpes nodrošināšanu, kas sadalīts četrās video daļās, popularizējot aprūpes darbu cilvēkiem ar demenci un atšķirīgu kultūras izcelsmi. Videoklipu mērķis ir ne tikai uzlabot aprūpi cilvēkiem ar demenci un atšķirīgu kultūras izcelsmi, bet paaugstināt to kopumā. Video redzams, ka darbs ar cilvēkiem ar demenci un atšķirīgu kultūras izcelsmi ir jēgpilns un izdevīgs, neskatoties uz izaicinājumiem. Videoklipos ir iekļauti piemēri un intervijas ar profesionāliem aprūpētājiem no visām iesaistītajām valstīm, kā arī ar daudznacionāla aprūpes nama vadītāju Dānijā.

